ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420136119
Lietas arhīva Nr. AA43-0423-20/18
ECLI:LV:ADAT:2020:0306.A420136119.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 6.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Anita Šteinberga,
tiesneses Sanita Kanenberga un Indra Meldere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2018.gada 14.decembra lēmuma Nr.1-66/220 atcelšanu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 17.septembra spriedumu,

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. C/ bija Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārības policijas pārvaldes Patruļpolicijas pārvaldes Ceļu policijas bataljona 1. rotas jaunākais inspektors virsniekvietnieks.

Pamatojoties uz kriminālprocesa Nr. 11860006818 ietvaros iegūto informāciju, kas liecina, ka pieteicējs 2018. gada 5. septembrī dienesta pildīšanas laikā atradās narkotisko vielu ietekmē, 2018. gada 21. septembrī Valsts policijā pret pieteicēju ierosināta disciplinārlieta.

Ar Valsts policijas 2018. gada 10. oktobra lēmumu Nr. 358
(turpmāk – lēmums par disciplinārsoda piemērošanu) pieteicējam piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta Iekšlietu ministrijas (turpmāk – ministrija) iestādēs par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma
(turpmāk – Dienesta gaitas likums) 6. panta 1., 3. un 4. punkta, Valsts policijas 2014. gada 16. septembra iekšējo noteikumu Nr. 36 ,,Valsts policijas ētikas kodekss" (turpmāk – Ētikas kodekss) 5. punkta, 6.3.2. apakšpunkta un 7. punkta, Valsts policijas 2014. gada 30. aprīļa iekšējo noteikumu Nr. 20 ,,Dienesta (darba) kārtības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr. 20) 19. punkta prasību neievērošanu.

Lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu konstatēts, ka pieteicējs 2018. gada 5. septembrī dienesta vietā atradās narkotisko vielu ietekmē.

[2] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, ministrija ar 2018. gada 14. decembra lēmumu Nr. 1-66/220 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu atstāja negrozītu.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar 2018. gada 5. septembra Medicīniskās pārbaudes protokolu Nr. 5231 narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes (iespaida) noteikšanai (turpmāk – Medicīniskās pārbaudes protokols), kurā norādīts, ka pieteicēja urīnā atrasti kokaīna metabolīti – benzoilekgonīna un metilekgonīna ,,zīmes", pieteicējam konstatēta narkotisko vielu ietekme. Līdz ar to ir pierādīts, ka pieteicējs dienesta pienākumu pildīšanas laikā 2018. gada 5. septembrī atradās narkotisko vielu ietekmē. Izskatāmajā gadījumā nav tik būtiski, kā narkotiskās vielas parādījās pieteicēja urīnā, pārkāpuma sastāvs jau veidojas no tā, ka ir konstatēta narkotisko vielu ietekme, un pieteicējs, būdams šo narkotisko vielu ietekmē, atradās dienesta pienākumu izpildes laikā un vietā.

[2.2] Pieteicējs Valsts policijā strādā jau vairāk nekā 16 gadus, tāpēc nevarēja nezināt, ka, pildot dienesta pienākumus, aizliegts atrasties narkotisko vielu ietekmē. Pieteicēja versija par antidepresanta lietošanu ir vērtējama kritiski. Disciplinārlietas izmeklēšanas gaitā pieteicējs nevarēja nosaukt ne antidepresanta nosaukumu, ne arī personu, kura pēc viņa versijas viņam to iedevusi.

[2.3] Vispārzināms ir fakts, ka antidepresanti ietekmē cilvēka psihi, garastāvokli, spēju uztvert informāciju. Pieteicējs kā Ceļu policijas amatpersona nevarēja neapzināties, ka zāles var saturēt vielas, kas ietekmē cilvēka apziņu, var radīt

miegainību, palēnināt reakciju, un viņš kā Ceļu policijas darbinieks, kas veic savus pienākumus, izmantojot transportlīdzekli, nevar lietot nekādas nezināmas zāles. Turklāt, ja pieteicējs jutās (fiziski vai psiholoģiski) slikti un veselība viņam neļāva pilnvērtīgi veikt savus amata pienākumus, pieteicējam par to vajadzēja ziņot savam tiešajam priekšniekam, izskaidrot situāciju un norādīt par veselības problēmām. Tomēr pieteicējs šādi nerīkojās, un tas liecina par pieteicēja apzinātu rīcību. Savukārt pieteicēja nespēja nosaukt ne antidepresantu, ne arī personu, kura attiecīgo vielu pieteicējam iedeva, padara pieteicēja versiju par maz ticamu un liecina par mēģinājumu izvairīties no atbildības.

[2.4] Pieteicējam disciplinārsods piemērots par noteikumu Nr. 20 un Ētikas kodeksa normu pārkāpumu, nevis par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem. Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 3. panta trešo daļu amatpersonas saukšana pie disciplināratbildības neizslēdz tās civiltiesisko atbildību, administratīvo atbildību vai kriminālatbildību.

[2.5] Valsts policija ir izdarījusi lietderības apsvērumus. Lēmumā par disciplinārsodu ir norādīts, ka tā izdošana ir nepieciešama, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi, proti, lai pieteicējs neizdarītu jaunus līdzīga rakstura pārkāpumus un lai līdzīga rakstura pārkāpumus neizdarītu citas Valsts policijas amatpersonas.

[2.6] Pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarīja tīši. Pieteicējs ir dienestā vairāk nekā 16 gadus, līdz ar to viņam ir pietiekošas zināšanas ārējo un iekšējo normatīvo aktu ievērošanā, tādēļ viņam vajadzēja paredzēt savas rīcības kaitīgās sekas, bet viņš vieglprātīgi paļāvies, ka sekas neiestāsies. Disciplinārlietas izmeklēšanas gaitā atbildību pastiprinoši un mīkstinoši apstākļi pieteicēja rīcībā netika konstatēti. Nosakot pieteicējam sodu, ir ņemta vērā pieteicēja dienesta gaita.

[2.7] Pieteicēja darbs ir cieši saistīts ar sabiedrības uzticību, tādējādi pieteicēja rīcībai, gan pildot dienesta pienākumus, gan ārpus tiem ir jāsaskan ar visstingrākajiem ētikas principiem (objektivitāti, profesionalitāti, godprātību, atbildību), jo ētiska rīcība stiprina gan disciplīnu Valsts policijā, gan iedzīvotāju uzticību Valsts policijai. Pieteicēja kā policijas darbinieka rīcība, esot narkotisko vielu ietekmē, diskreditē ne tikai viņu pašu, bet arī kolēģus, līdz ar to ar savu rīcību pieteicējs neatgriezeniski grauj uzticību Valsts policijas sistēmai kopumā. Pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums atzīstams par Valsts policijas amatpersonas necienīgu rīcību un kaitē Valsts policijas interesēm un prestižam.

[2.8] Pieteicēja rīcība ir negatīvs piemērs citiem Valsts policijas darbiniekiem. Piemērojot pieteicējam vieglāku disciplinārsodu, netiktu sasniegts mērķis nodrošināt kārtību policijas iestādē. Vieglāka soda piemērošana var negatīvi ietekmēt disciplīnu Valsts policijā, kas ir īpaši būtiska Valsts policijas funkciju veikšanā. Pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums nav savienojams ar dienestu Valsts policijā un ir piemērotākais disciplinārsods, kas atbilst pieteicēja izdarītā pārkāpuma smagumam. Turklāt apstākļos, kad uzticības zaudējums amatpersonai ir tik būtisks, nav pieļaujama amatpersonas palikšana amatā.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs iesniedza pieteikumu tiesā. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar nepierādītiem pieņēmumiem. Tas nav balstīts uz tādām tiesību normām, kas varētu būtu par pamatu disciplināratbildības piemērošanai pieteicējam.

[3.2] Pieteicēja 2018. gada 28. septembra paskaidrojumi un Medicīniskās pārbaudes protokols ir iegūti no citas lietas, līdz ar to tie ir jāpārbauda likumā noteiktajā kārtībā, proti, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā. Ministrijai nav tiesību atzīt pieteicēju par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, līdz ar to ministrija ir pārkāpusi savu pilnvaru robežas. Tas, ka pieteicējs dienesta pienākumu pildīšanas laikā bija narkotisko vielu ietekmē, neatbilst patiesībai, jo nav pierādīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā, atzīstot pieteicēju par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Līdz ar to lietā nav pierādījumu, ka pieteicējs lietoja narkotiskās vielas.

[3.3] Ministrijas valsts sekretārs ir pārkāpis pilnvaras, pārsūdzētajā lēmumā norādot, ka antidepresanti ietekmē cilvēka psihi, garastāvokli, spēju uztvert informāciju, jo viņam nav narkologa un psihiatra izglītības.

[3.4] Ministrija nav objektīvi izvērtējusi Medicīniskās pārbaudes protokolu un tajā norādīto informāciju; nav pārbaudījusi, uz kāda tiesību akta pamata tas ir noformēts; nav norādījusi, ka pārbaudāmai personai ir tiesības apstrīdēt šo protokolu, ir tiesības uz atkārtotu ekspertīzi, kā arī tiesības pēc būtības apstrīdēt ārsta – narkologa secinājumus, kuri var būt kļūdaini. Piemērojot visbargāko disciplinārsodu, ministrija vadījās tikai un vienīgi no viena šaubīga medicīniskās pārbaudes protokola, kura saturs neiztur nekādu kritiku.

[3.5] Lēmumā par disciplinārsodu ir norādīts, ka pieteicējs, iespējams, izdarīja Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46. un $149.^{15}$ pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Tomēr pārsūdzētajā lēmumā pieteicēja vainas pierādīšanai izmantoti citi kritēriji un cits pierādīšanas priekšmets. Līdz ar to minētie lēmumi nav saprotami, pamatoti un likumam atbilstoši. Turklāt lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu nepamatoti vērtēts jautājums par to, vai pieteicējs ir izdarījis administratīvos pārkāpumus.

[3.6] Ar pārsūdzēto lēmumu pārkāpta pieteicēja nevainīguma prezumpcija.

[3.7] Piemērojot disciplinārsodu, iestāde ir vadījusies no sev vien zināmiem un saprotamiem apsvērumiem, kā arī patvaļīgi, pretēji likuma jēgai un nozīmei iztulkojusi un piemērojusi tiesību normas. Līdz ar to pieteicēja vaina divu administratīvo pārkāpumu izdarīšanā nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā.

[4] Ministrija paskaidrojumos par pieteikumu norāda, ka to neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus ministrija norāda, ka administratīvā pārkāpuma lietā un disciplinārlietā ir dažādi pierādīšanas priekšmeti.

Administratīvā pārkāpuma lietā pierāda vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, bet disciplinārlietā – vainu disciplinārpārkāpuma izdarīšanā. Līdz ar to personas saukšana pie atbildības administratīvā pārkāpuma lietā nav tiešā veidā saistāma ar disciplināratbildību. Administratīvā pārkāpuma lietas un disciplinārlietas izskatīšana var notikt vienlaicīgi. Nedz lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu, nedz pārsūdzētajā lēmumā pieteicējs nav atzīts par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, bet, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, konstatēts, ka pieteicējs 2018. gada 5. septembrī dienesta vietā atradās narkotisko vielu ietekmē.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 17.septembra spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Lietā izšķirams jautājums, vai pieteicējs pamatoti ir saukts pie disciplināratbildības, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšanu no dienesta.

Pieteicēja centrālais arguments pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumam ir tas, ka pieteicēja atrašanās narkotisko vielu ietekmē nav pierādīta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā, atzīstot pieteicēju par vainīgu administratīvo pārkāpumu izdarīšanā. Kā norāda pieteicējs, Medicīniskās pārbaudes protokols nav radīts dienesta pārbaudes ietvaros, bet gan citā procesā, tāpēc tas nav pieļaujams un izmantojams šajā lietā.

[5.2] No lietas materiāliem izriet, ka 2018. gada 5. septembrī Iekšējās drošības biroja amatpersona aizturēja pieteicēju par kukuļņemšanu. Aizturēšanas brīdī pieteicējs atradās pie dienesta automašīnas un pildīja dienesta pienākumus (*lietas 49. lapa*).

2018. gada 5. septembrī pieteicējs nosūtīts uz medicīnisko pārbaudi (*lietas 48. lapa*).

No Medicīniskās pārbaudes protokola izriet, ka pieteicēja urīnā ir atrasti kokaīna metabolīti – benzoilekgonīna un metilekgonīna ,,zīmes", un tātad pieteicējam ir konstatēta narkotisko vielu ietekme (*lietas 52.-53. lapa*).

Ar Iekšējās drošības biroja amatpersonas 2018. gada 19. septembra lēmumu citstarp no kriminālprocesa Nr.11860006818 izdalīti materiāli un nosūtīti Valsts policijai jautājuma lemšanai par pieteicēja saukšanu pie disciplināratbildības (*lietas 47. lapa*).

Ar Valsts policijas 2018. gada 21. septembra lēmumu pret pieteicēju ierosināta disciplinārlieta (*lietas 41.-42. lapa*). No minētajā lēmumā ietvertās atzīmes izriet, ka pieteicējs ar to ir iepazinies 2018. gada 28. septembrī.

Ar Valsts policijas 2018. gada 26. septembra vēstuli Nr. 20/4-32396 (*lietas 43. lapa*) pieteicējs informēts par disciplinārlietas ierosināšanu, kā arī 2018. gada 4. oktobrī aicināts ierasties iestādē paskaidrojumu sniegšanai.

Lietas materiālos ir arī pieteicēja 2018. gada 28. septembra paskaidrojums Iekšējās kontroles birojam (*lietas 44.-45. lapa*), kurā norādīts, ka ar lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu pieteicējs ir iepazinies un tā būtība pieteicējam ir saprotama. Par minētājā lēmumā norādītajiem apstākļiem pieteicējs paskaidroja, ka pildījis dienesta pienākumus. Iekāpjot dienesta transportlīdzeklī apskates protokola aizpildīšanai, pieteicējs juties nomāks un iedzēris tableti, kuru viņam bija kādā senā pasākumā iedevusi mazpazīstama persona, paskaidrojot, ka tas ir antidepresants. Pieteicējs arī norāda, ka nav zinājis, ka tabletes sastāvā ir kāda aizliegta viela.

Vienlaikus no Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019. gada 13. jūnija spriedumu lietā Nr. 168018519 pieteicējs atzīts par vainīgu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{15}$ panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un sodīts. Spriedums ir pārsūdzēts apelācijas kārtībā.

Savukārt ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 12. augusta lēmumu ierosināta lieta Nr. 1A30054419 par Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2019. gada 8. jūlija lēmumu Nr. 909, ar kuru pieteicējs saukts pie administratīvās atbildības par narkotisko vielu lietošanu.

[5.3] Pieteicējs nepamatoti disciplinārlietu saista un padara atkarīgu no administratīvo pārkāpumu lietām.

Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – disciplināratbildības likums) 3. panta trešo daļu amatpersonas saukšana pie disciplināratbildības neizslēdz tās civiltiesisko atbildību, administratīvo atbildību vai krimināltatbildību.

Tādējādi disciplināratbildība un administratīvā atbildība ir atšķirīgi atbildības veidi, un amatpersonas rīcība var tikt vērtēta no dažādu atbildību piemērošanas viedokļa, kā tas ir arī izskatāmajā gadījumā.

Tātad disciplinārlietas un administratīvā pārkāpuma lietas pamatā var būt vieni un tie paši faktiskie apstākļi, tomēr to juridiskā kvalifikācija šajās lietās ir atšķirīga. Pie administratīvās atbildības pieteicējs ir saukts par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46. panta pirmās daļas un $149.^{15}$ panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Savukārt disciplināri pieteicējs ir sodīts par ētikas un uzvedības normu pārkāpšanu. Ar vienām darbībām persona var būt izdarījusi gan administratīvo pārkāpumu, gan arī disciplinārpārkāpumu, būdama policijas darbinieks.

Tādējādi disciplinārsoda noteikšana ir saistīta tieši ar pieteicēja darbību savienojamību ar pieteicēja atrašanos dienestā. Disciplinārlietā un administratīvā pārkāpuma lietā tiek noskaidroti divi dažādi pārkāpumu sastāvi, kā arī pieteicējs nav atvaļināts no dienesta, jo izdarījis administratīvo pārkāpumu (salīdz. *Augstākās tiesas 2014. gada 28. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-386/2014 (Nr. A420496712) 3.2. un 6. punkts*).

Ievērojot minēto, pieteicēja apsvērumi par nepieciešamību noskaidrot pieteicēja vainu un izvērtēt pierādījumus administratīvā pārkāpuma lietās ir kļūdaini. Tiesa arī nepiekrīt pieteicējam, ka lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējs saukts pie atbildības, jo, iespējams, ir izdarījis administratīvos pārkāpumus. Nedz no lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu, nedz arī pārsūdzētā lēmuma tas neizriet. No minētajiem lēmumiem ir redzams, ka gan Valsts policija, gan arī ministrija ir vērtējusi notikuma apstākļus, lai secinātu, vai pieteicējs ir disciplināri sodāms, un kāds sods par

disciplinārpārkāpumu piemērojams.

Administratīvajā lietā netiek lemts jautājums par to, vai persona ir izdarījusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Disciplinārsoda noteikšana ir saistīta tieši ar pieteicēja darbību savienojamību ar pieteicēja atrašanos valsts dienestā, proti, dienesta turpināšanu Valsts policijā. Personas vainas pierādīšanas administratīvās atbildības noteikšanai un ētikas normu pārkāpuma pierādīšanas principi var atšķirties.

Kaut arī Valsts policija lēmumā par disciplinārsoda piemērošanu citstarp ir minējusi, ka pieteicējs, iespējams, ir izdarījis arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46. un 149.[15] pantā paredzētos administratīvos pārkāpumus, pieteicējs nav saukts pie disciplināratbildības par minēto tiesību normu pārkāpumu. No lēmuma ir skaidrs, ka pieteicējs pie disciplināratbildības saukts par Dienesta gaitas likuma 6. panta 1., 3. un 4. punkta, Ētikas kodeksa 5. punkta, 6.3.2. apakšpunkta, un 7. punkta un noteikumu Nr. 20 19. punkta prasību neievērošanu.

Šajā sakarā tiesa nesaskata arī pieteicēja norādīto nevainīguma prezumpcijas pārkāpumu. Tas, ka šobrīd nav stājušies spēkā nolēmumi par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46.panta pirmajā un 149.[15] panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, neliedz konstatēt pieteicēja vainu disciplinārpārkapuma izdarīšanā.

[5.4] Medicīniskās pārbaudes protokolu pieteicējs uzskata par nepieļaujamu arī tādēļ, ka pieteicējam tika liegtas noteikumu Nr. 394 36. punktā noteiktās tiesības uz atkārtotu pārbaudi. Minēto argumentu pieteicējs pamato ar Valsts policijas 2018. gada 16. oktobra vēstuli Nr. 20/10/5/276712 (*lietas 101.-102. lapa*), norādot, ka, tikai saņemot šo vēstuli, pieteicējs uzzināja medicīniskās pārbaudes rezultātus. Tā kā pieteicēja urīna paraugs glabāts tikai 35 dienas, pieteicējs, 2018. gada 25. oktobrī izsakot lūgumu veikt atkārtotu pārbaudi (*lietas 103. lapa*), šo termiņu jau bija nokavējis.

Tiesas ieskatā minētie pieteicēja argumenti neiztur kritiku.

Pirmkārt, kaut arī Valsts policijas 2018. gada 16. oktobra vēstulē Nr. 20/10/5/276712 ir ietverta atsauce uz Medicīniskās pārbaudes protokolu, tas pārējo lietas materiālos esošo pierādījumu gaismā nebūt nenozīmē, ka tikai ar šo vēstuli pieteicējs uzzināja par tās rezultātiem. Turklāt minētā vēstule pieteicējam sūtīta administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros, aicinot pieteicēju uz protokola sastādīšanu par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46. panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, nevis informējot par medicīniskās pārbaudes rezultātiem disciplinārlietas ietvaros.

Otrkārt, atbilstoši noteikumu 33. punktam medicīniskās pārbaudes protokolu paraksta pārbaudāmā persona, apliecinot, ka viņai ir veikta attiecīgā medicīniskā pārbaude.

No Medicīniskās pārbaudes protokola ir redzams, ka pieteicējs to ir parakstījis un tātad bijis informēts par viņam veiktās pārbaudes faktu. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs, būdams Valsts policijas amatpersona, neapzinājās pret sevi veiktās medicīniskās pārbaudes nozīmi. Arī pieteicējs uz šādiem apstākļiem nav norādījis. Tiesa piekrīt iestādei, ka pieteicēju kā amatpersonu, kurš ikdienā kontrolē to, lai autovadītāji ceļu satiksmē citstarp nelietotu alkoholu un aizliegtas vielas, ir pamats uzskatīt par pietiekami zinošu savu tiesību īstenošanā.

Treškārt, noteikumu 32. punkts noteic, ka medicīniskās pārbaudes rezultātus pārbaudāmajai personai paziņo mutiski. Pēc pārbaudāmās personas mutiska pieprasījuma viņai izsniedz rakstisku izziņu par medicīniskās pārbaudes rezultātiem.

No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs būtu vērsies iestādē, lūdzot izsniegt Medicīniskās pārbaudes protokolu. Savukārt par medicīniskās pārbaudes rezultātiem pieteicējs tika informēts vismaz 2018. gada 28. septembrī, kad iepazīstināts ar lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu, kurā skaidri un nepārprotami ir norādīti un aprakstīti medicīniskās pārbaudes rezultāti. Arī no pieteicēja 2018. gada 28. septembra paskaidrojumiem (*lietas 44.-45. lapa*) tiesai nerodas ne mazākās šaubas, ka pieteicējs bija informēts par medicīniskās pārbaudes rezultātiem un saprata to nozīmi.

Atbilstoši noteikumu Nr. 394 36. punktam, ja pārbaudāmā persona nepiekrīt medicīniskās pārbaudes rezultātiem un pirmā pārbaude veikta specializētā ārstniecības iestādē, pārbaudāmā persona mēneša laikā ir tiesīga pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu. Galīgo atzinumu pēc atkārtotu laboratorisko izmeklējumu rezultātu saņemšanas sniedz cits specializētās ārstniecības iestādes ārsts. Noteikumu Nr. 394 5. pielikuma 19. punkts noteic, ka konteinerus un vakutainerus ar materiāla paraugiem 35 dienas no materiāla parauga ņemšanas dienas glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4°C. Pēc minētā termiņa materiāla paraugu iznīcina un sastāda norakstīšanas aktu. Ja ir saņemts šo noteikumu 6. vai 7. punktā minētās personas pamatots iesniegums, materiāla parauga glabāšanas termiņu pagarina līdz 70 dienām no materiāla parauga ņemšanas dienas un materiāla paraugu ievieto saldējamā kamerā.

Līdz ar to, ja patiesi pieteicējs nepiekrita Medicīniskās pārbaudes protokolā norādītajam atzinumam, ka pieteicējam ir konstatēta narkotisko vielu ietekme, pieteicējs nebija ierobežots īstenot savas tiesības veikt atkārtotu pārbaudi.

Ievērojot minēto, tiesa pieteicēja argumentu, ka Medicīniskās pārbaudes protokols pieteicēja narkotisko vielu ietekmes apliecināšanai kā pierādījums ir nepieļaujams, atzīst par nepamatotu un paustu nolūkā izvairīties no atbildības par izdarīto disciplinārpārkāpumu. Tiesa nekonstatē, ka pieteicējam veiktā medicīniskā pārbaude narkotisko vielu ietekmes noteikšanai būtu veikta neatbilstoši noteikumiem Nr. 394. Turklāt tiesas redzeslokā šīs lietas izskatīšanas gaitā nav nonākuši apstākļi, kas būtu pamats apšaubīt ārsta, kurš šo pārbaudi veica, profesionalitāti, nepieciešamo kvalifikāciju, godprātību un rūpību savu profesionālo pienākumu pildīšanā. Uz šādiem apstākļiem nav norādījis arī pieteicējs. Ministrija pamatoti vērsa uzmanību uz to, ka pieteicējs nav minējis nevienu argumentu, kas pēc būtības liktu apšaubīt pieteicējam veiktās pārbaudes rezultātus. Pieteicējs ir norādījis tikai, ka Medicīniskās pārbaudes protokols neiztur nekādu kritiku, tomēr konkrētus argumentus, kas pieteicējam liek izvirzīt šādu hipotētisku pieņēmumu, pieteicējs nav norādījis.

[5.5] Apkopojot minēto, tiesa nekonstatē procesuālus šķēršļus pieteicēja saukšanai pie disciplināratbildības.

Tālāk pārbaudāms, vai iestāde pamatoti pieteicēja darbībās ir konstatējusi disciplinārpārkāpumu – dienesta pienākumu pildīšanu narkotisko vielu ietekmē.

[5.6] Dienesta gaitas likuma 6. pants noteic amatpersonas pienākumu ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus (1. punkts); apzinīgi un godprātīgi pildīt amata pienākumus un augstāku amatpersonu rīkojumus (pavēles) (3. punkts); ievērot amatpersonām noteiktos ētikas principus (4. punkts).

Saskaņā ar noteikumu Nr. 20 19. punktu nodarbinātajam dienesta pienākumu izpildes (darba) laikā vai dienesta pienākumu izpildes (darba) vietā ir aizliegts lietot alkoholiskos dzērienus, narkotiskās, psihotropās, toksiskās vai citas apreibinošās vielas, kā arī atrasties dienesta pienākumu izpildes (darba) laikā vai dienesta pienākumu izpildes (darba) vietā alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo, toksisko, vai citu apreibinošo vielu ietekmē vai reibumā.

Atbilstoši Ētikas kodeksa 5. punktam Valsts policijas amatpersona (darbinieks) ievēro Ētikas kodeksā noteiktos ētikas pamatprincipus un vispārējās uzvedības normas gan pildot dienesta (darba) pienākumus, gan ārpus dienesta (darba) laika un vietas, nenodarot kaitējumu Valsts policijas interesēm un prestižam. Saskaņā ar Ētikas kodeksa 6.3. 2. apakšpunktu Valsts policijas amatpersona nepieļauj tādu izturēšanos un uzvedību, kas var radīt aizdomas par negodprātīgu rīcību vai ietekmējamu stāvokli. Savukārt Ētikas kodeksa 7. punkts noteic, ka Valsts policijas amatpersona (darbinieks) ar savu uzvedību gan dienestā (darbā), gan personiskajā dzīvē nekaitē ne Valsts policijas, ne paša reputācijai.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 3. panta otrajai daļai par disciplinārpārkāpumu atzīstama amatpersonas darbība vai bezdarbība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, bet kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

Lai noskaidrotu, vai pieteicējs pamatoti saukts pie disciplināratbildības par minētajā tiesību normā paredzētā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu, tiesai jāpārbauda, vai lietā esošo pierādījumu kopums ir pietiekams, lai pamatotu iestādes secinājumu par to, ka pieteicējs dienesta pienākumus pildījis, atrodoties narkotisko vielu ietekmē.

[5.7] Tiesa, izvērtējot Medicīniskās pārbaudes protokolu un pieteicēja 2018. gada 28. septembra paskaidrojumu Iekšējās drošības birojam, atzīst, ka tie ir pietiekami, lai apstiprinātu faktu, ka pieteicējs dienesta pienākumus pildīja, atrodoties narkotisko vielu ietekmē.

Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis izvirzīja argumentu, ka kriminālprocesa Nr. 11860006818 ietvaros veiktajā kratīšanā pieteicējam izņemta plāksnīte ar vienu suprastīna tableti tajā, kas pieteicēja pārstāvja ieskatā liecina, ka pieteicējs 2018. gada 5. septembrī lietoja suprastīnu, nevis antidepresantus vai narkotikās vielas.

Tā kā iestāde atbilstoši Administratīvā procesa likuma 161. panta otrajai daļai neiebilda faktam, ka kriminālprocesa ietvaros veiktajā kratīšanā pieteicējam izņemta plāksnīte ar suprastīna tableti tajā, tiesa minēto faktu atzīst par pierādītu.

Tomēr minētais fakts nekādā veidā neliecina par to, ka arī tā tablete, kuru pieteicējs 2018. gada 5. septembrī iedzēra dienesta pienākumu pildīšanas laikā, bija suprastīns. Tas, kādi medikamenti pieteicējam tika izņemti kratīšanas laikā, neapliecina, ka tieši (un tikai) šos medikamentus arī pieteicējs iedzēra. Minētais ir klaji pretrunā pieteicēja 2018. gada 28. septembra paskaidrojumam Iekšējās drošības birojam. Minētajā paskaidrojumā pieteicējs neko nav minējis par suprastīnu, bet gan norādījis, ka iedzēris vienu tableti, kuru viņam iedevusi mazpazīstama persona kādā pasākumā.

Līdz ar to tiesa netic, ka pieteicējs 2018. gada 5. septembrī iedzēra (tikai) suprastīna tableti.

Tiesas sēdē uz tiesas jautājumiem par personu, kura pieteicējam iedeva viņa iedzerto tableti, kā arī par šī notikuma apstākļiem pieteicējs pilnīgi neko nevarēja un nevēlējās paskaidrot, vien norādīja, ka pieturēsies pie saviem jau sniegtajiem paskaidrojumiem. Tomēr vienlaikus pieteicējs izvirzīja jaunu versiju, ka kāda paziņa viņam iedeva plāksnīti ar divām suprastīna tabletēm un vienu no tām arī pieteicējs iedzēra.

Nenoliedzot procesa dalībnieku tiesības izvirzīt savu pozīciju pamatojošus argumentus tiesas sēdē (salīdzinājumam *Augstākās tiesas 2019. gada 18. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-951 (A420163618) 6. punkts*), tomēr tiesas sēdē paustā pieteicēja versija, ka kāda paziņa pieteicējam ir iedevusi plāksnīti ar divām suprastīna tabletēm tajā, no kurām vienu pieteicējs iedzēra, ir pretrunā pieteicēja sākotnēji sniegtajam paskaidrojumam, ka šī paziņa pieteicējam iedeva vienu tableti, paskaidrojot, ka tas ir antidepresants. Savā 2018. gada 28. septembra paskaidrojumā pieteicējs neko nav minējis nedz par suprastīnu, nedz arī tablešu plāksnīti, nedz arī divām tabletēm.

Līdz ar to pieteicēja tiesas sēdē paustajiem paskaidrojumiem nav piešķirama ticamība. Arī pieteicēja nespēja un nevēlēšanas neko sīkāk paskaidrot par citiem apstākļiem, kādos šī paziņa pieteicējam iedeva attiecīgo tableti, un pieteicēja uzvedība tiesas sēdē tiesai radīja priekšstatu, ka pieteicējs melo.

Savukārt pieteicēja pārstāvja norāde, ka neviens pieteicēju nav redzējis, neadekvāti uzvedoties vai narkotisko vielu ietekmē rāpojot pa ielu, ir nevietā, jo, lai konstatētu, ka pieteicējs ir izdarījis dienesta ētikas pārkāpumu, pietiek ar faktu, ka pieteicējs ir atradies narkotisko vielu ietekmē dienesta pienākumu pildīšanas laikā. Tam, kā persona ir rīkojusies, esot narkotisko vielu ietekmē, izskatāmajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes. Neadekvāta uzvedība varētu tikai vēl vairāk diskreditēt iestādi un mazina tai uzticību. Tomēr arī pats narkotisko vielu ietekmes fakts ir pietiekams pieteicēja saukšanai pie disciplināratbildības par iestādes diskreditēšanu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicējs ir izdarījis Disciplināratbildības likuma 3.panta otrajā daļā paredzēto disciplinārpārkāpumu un tādēļ pamatoti saukts pie disciplināratbildības par tādas darbības veikšanu, kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

[5.8] Tā kā lietā ir pierādīts, ka pieteicējs ir izdarījis disciplinārpārkāpumu, pārbaudāms, vai pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir samērīgs.

[5.9] Pieteicējam atbilstoši Disciplināratbildības likuma 13. panta otrās daļas 6. punktam piemērots bargākais soda veids – atvaļināšana no dienesta.

Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 15. panta pirmo daļu, piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā:

1) disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; 2) disciplinārpārkāpuma raksturu; 3) disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; 4) amatpersonas vainas formu; 5) atbildību mīkstinošos apstākļus; 6) atbildību pastiprinošos apstākļus; 7) disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); 8) piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

Piemērojot minēto normu, judikatūrā atzīts, ka disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras gala rezultātu ietekmē vairāku apstākļu kopums, proti, pārkāpuma raksturs, tā izdarīšanas apstākļi un sekas, pārkāpēja vainas pakāpe nodarījumā, ziņas, kas raksturo personību un iepriekšējo darbu, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi (piemēram, *Augstākās tiesas 2015. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-741/2015 6. punkts, 2016. gada 24. maija sprieduma lietā Nr. SKA-399/2016 16. punkts un 2016. gada 8. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-1023/2016 (A420213415) 10. punkts*).

[5.10] Izskatāmajā gadījumā iestāde atzina, ka pieteicējs kā Valsts policijas amatpersona ar savu rīcību ir būtiski grāvis Valsts policijas tēlu sabiedrības acīs un pieteicēja pieļautais disciplinārpārkāpums nav savienojams ar dienestu Valsts policijā.

Tiesa piekrīt iestādei. Tiesas vērtējumā pieteicējs ir rīkojies absolūti nepieņemami Valsts policijas amatpersonas statusam, un pieteicēja izdarītais disciplinārpārkāpums ir pārāk smags, lai akceptētu turpmāku pieteicēja atrašanos dienestā Valsts policijā.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, jebkuras policijas amatpersonas godīgums nav pārvērtējams, domājot par tās lomu plašākā, tiesiskas valsts funkcionēšanas, kontekstā. Ja sabiedrībā valda viedoklis, ka policijas darbinieki nav godīgi, ka tiek piesegti pārkāpēji, ka ir nozīme pārkāpēja, viņa radinieku vai paziņu personībai, vai netiek uzsāktas likumā noteiktās procedūras prettiesisko nodarījumu atklāšanai, sabiedrības ticība tiesiskai valstij tiek fundamentāli iedragāta. Un ne bez pamata, ja šāds viedoklis balstās konkrētos faktos (*Augstākās tiesas 2016. gada 8. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-1023/2016 (A420213415) 17. punkts*).

Izvērtējot lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu, tiesa atzīst, ka iestāde, piemērojot attiecīgo disciplinārsoda veidu, ir ļoti rūpīgi un detalizēti izdarījusi lietderības apsvērumus. Tiesa kļūdas iestādes izvērtējumā nesaskata un šo izvērtējumu atzīst par pareizu un pilnībā pietiekamu. Arī pieteicējs uz iestādes kļūdām šajā sakarā nav norādījis.

Ievērojot minēto, pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir samērīgs.

Pieteikumā pieteicējs ir norādījis virkni Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā ietverto tiesību normu, kuras iestāde ir pārkāpusi. Tiesa šos pieteicēja norādītos pārkāpumus neanalizēja, jo tie nekādā veidā neattiecas uz izskatāmo lietu.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[6.1] Iekšējās drošības biroja rīcība ar kriminālllietas materiāliem bijusi prettiesiska un no tā iegūtie pierādījumi nav pieļaujami.

[6.2] Medicīniskās pārbaudes protokols ir pretrunīgs un tajā izdarīts neloģisks un šaubīgs secinājums, ka pieteicējs atradies narkotisko vielu ietekmē.

[6.3] Liedzot tiesības veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu, būtiski pārkāptas tiesības uz objektīvu un taisnīgu lietas izmeklēšanu. Pieteicējam medicīniskā pārbaude netika izdarīta, ievērojot noteikumu Nr.394 36.punktā noteikto, līdz ar to pārbaude un tās rezultāti ir atzīstami par nederīgiem. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka persona ar medicīniskās pārbaudes rezultātiem ir jāiepazīstina noteiktā kārtībā, vienlaikus informējot personu par tiesībām uz atkārtotu pārbaudi.

[6.4] Tiesa spriedumā nepamatoti nav vērtējusi dubultās sodīšanas principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka disciplinārlietā pēc būtības nav izteikti nekādi papildus argumenti, kas izriet ārpus administratīvā pārkāpuma sastāva.

[6.5] Tiesa ir tendenciozi skatījusi jautājumu attiecībā uz pieteicēja norādi, ka viņš ir lietojis suprastīnu. Persona var nezināt kāda medikamenta sastāvdaļas un, kad viņam jautā par kādu vielu lietošanu, var sniegt informāciju izteikti intuitīvi. Apstāklis, ka tiesa netic, ka pieteicējs iedzēra tikai suprastīna tableti, nepierāda, ko un kad pieteicējs ir lietojis. Suprastīna lietošana nekādā veidā neietekmē apstākli, ka lietā tā arī nav noskaidrots, kad, iespējams, ir lietotas vielas, kas atstājušas iespējamās „zīmes" pieteicēja organismā.

[6.6] Tiesa nepamatoti ir atzinusi atvaļināšanu no dienesta par samērīgu sodu, jo atbildību pastiprinoši apstākļi netika konstatēti.

[7] Dienests rakstveida paskaidrojumos pieteicēja apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz lēmumā un paskaidrojumos ietvertajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[7.1] Nav pamatots pieteicēja arguments, ka Iekšējās drošības biroja procesa virzītājai bija pienākums nosūtīt nepieciešamos materiālus kompetentajai iestādei tikai pēc kriminālprocesa izbeigšanās. No Kriminālprocesa likuma neizriet, ka izmeklētājs kriminālprocesā būtu pilnvarots izvērtēt, vai Valsts policijas amatpersonas rīcībā ir saskatāmas disciplināratbildības pazīmes un vai viņš ir saucams pie disciplināratbildības. Līdz ar to nav loģiska pamatojuma tam, kamdēļ informācija par iespējamo disciplinārpārkāpumu ar pierādījumiem, kas attiecas uz disciplinārpārkāpumu, nebūtu laicīgi nosūtāma kompetentai iestādei. Turklāt saskaņā ar Iekšējās drošības biroja likuma 8.panta 3.punktu Iekšējās drošības biroja amatpersonai, veicot pārbaudi, ir tiesības pieprasīt, lai iestādes veic dienesta pārbaudes, ja biroja kompetencē esošās lietas ietvaros ir nepieciešams noskaidrot faktus vai izvērtēt amatpersonu rīcību.

Dienests norāda, ka Augstākā tiesa savā praksē vairākkārt ir norādījusi, ka gan personas iestādē sniegtie paskaidrojumi, kas iegūti, konstatējot un vācot faktus, gan citā procesā iegūtās liecības un ekspertu atzinumi ir atzīstami par rakstveida pierādījumiem (*sk., piemēram, 2005.gada 13.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-235/2005 12.1.punktu, 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-154/2007 11.punktu, 2012.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-159/2012 7.punktu*).

[7.2] Nav pamatota pieteicēja atsauce uz disciplināratbildības likuma 16.panta ceturto daļu, jo tā nav attiecināma uz minēto lietu tādēļ, ka kriminālprocess pret pieteicēju ir uzsākts pēc Krimināllikuma 320.panta trešās daļas, t.i. par kukuļa pieprasīšanu un pieņemšanu dienesta pienākumu pildīšanas laikā, savukārt disciplinārlieta ierosināta pret pieteicēju par ētikas pārkāpumiem.

[7.3] Lietā nav pierādījumu tam, ka ārsts-speciālists, kas sniedza atzinumu, būtu ieinteresēts lietas iznākumā vai nekompetents savā darbībā. Pieteicējs apšauba ārsta-speciālista atzinumu, norādot, ka tā klīniskā simptomātika neliecināja par to, ka viņš bijis narkotisko vielu ietekmē. Ir vispārzināms, ka dažādām personām var būt dažāda reakcija uz narkotisko vielu klātbūtni organismā. Klīniskai situācijai ir nozīme devai, laikam (cik sen lietots). Vienai personai var būt acīmredzamas ārējās pazīmes, ka tā atrodas narkotisko vielu ietekmē, savukārt citai nē. Jebkurā gadījumā to var izvērtēt tikai ārsts speciālists.

[7.4] Nepamatots ir pieteicēja apgalvojums, ka viņam netika nodrošināta iespēja veikt atkārtotu medicīnisku ekspertīzi. 2018.gada 28.septembrī pieteicējam tika izsniegts lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu, kurā norādīts Medicīniskās pārbaudes protokola slēdziens. Par minētā lēmuma saņemšanu pieteicējs parakstījies personīgi, tātad no 2018.gada 28.septembra viņš varēja izmantot savas tiesības un lūgt atkārtotu ekspertīzi. Dienests vērš uzmanību uz apstākli, ka pieteicējs ieņēma tādu amatu, kas paredz normatīvo aktu pārzināšanu ceļu satiksmes jomā un jomā, kas skar personas tiesības lūgt veikt atkārtotu ekspertīzi narkotisko vielu noteikšanai.

[8] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai izskatīja lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, identificējusi un piemērojusi tiesību normas, kā rezultātā ir taisījusi pareizu spriedumu. Līdz ar to, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu, apgabaltiesa pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. *šā sprieduma 5.punktu*) un to neatkārto.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[11] Pieteicējs, atsaucoties uz Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 2.jūlija spriedumā lietā Nr.420533912 paustajām atziņām, uzsver, ka tiesa konkrētajā gadījumā nepamatoti nav vērtējusi dubultās sodīšanas principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka disciplinārlietā pēc būtības nav izteikti nekādi papildus argumenti, kas izriet ārpus administratīvā pārkāpuma sastāva.

Apgabaltiesa norāda, ka, pirmkārt, nepārsūdzēti pirmās instances tiesas spriedumi neveido judikatūru. Otrkārt, minētajā tiesas spriedumā tikuši vērtēti atšķirīgi faktiskie un tiesiskie apstākļi. Tajā persona tika saukta pie disciplināratbildības sakarā ar to, ka, izdarot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4}panta 14.daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu (izraisot ceļu satiksmes negadījumu), nav ievērojusi arī Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 6.panta 1.punktu, kas noteic, ka amatpersonas pienākums ir ievērot likumus un citus normatīvos aktus. Attiecīgi, ņemot vērā apstākli, ka personas sodīšana disciplinārā kārtība bija pamatota tieši ar administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, tiesa nevarēja atstāt bez ievērības apstākli, ka attiecīgais administratīvais pārkāpums ticis atzīts par mazsvarīgu. Līdz ar to personas saukšanu arī pie disciplināratbildības saistībā ar šāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanu tiesa atzina par nesamērīgu.

Turpretim izskatāmajā lietā, kā jau to tiesa vairākkārt uzsvērusi, pieteicējs nav saukts pie disciplināratbildības par cita – administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, bet gan par to, ka nav ievērojis noteikumu Nr. 20 19. punktā noteikto aizliegumu dienesta pienākumu izpildes (darba) laikā vai dienesta pienākumu izpildes (darba) vietā atrasties alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo, toksisko, vai citu apreibinošo vielu ietekmē vai reibumā.

[12] Ievērojot iepriekš minēto, izskatāmajā lietā nav nozīmes arī apstāklim, ka ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2019. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. 168018519 izbeigta administratīvā pārkāpuma lieta par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{15} panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu (transportlīdzekļu vadīšanu narkotisko vielu ietekmē), kā arī ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020. gada 14. februāra lēmumu izbeigta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 1A30054419 par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 46.panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu (narkotisko vielu neatļautu lietošanu).

Pieteicējs uzskata, ka izskatāmajā lietā tiesai jāņem vērā, kā minētajās administratīvo pārkāpumu lietās tiesas vērtējušas Medicīniskās pārbaudes protokolu.

Apgabaltiesa konstatē, ka lietā Nr. 168018519 tiesa atzina, ka medicīniskā pārbaude pieteicējam nepamatoti veikta saskaņā ar noteikumiem Nr.394, jo transportlīdzekļa vadītāju pārbaudi jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 11.janvāra noteikumiem Nr.15 „Kārtība, kādā nosakāma alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatējams narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaids". Savukārt lietā Nr. 1A30054419 tiesa atzina, ka lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka par medicīniskās pārbaudes rezultātiem pieteicējs uzzinājis pirms 2018.gada 25.oktobra, līdz ar to, ņemot vērā, ka bioloģiskās vides paraugi jau bija iznīcināti, tiesa atzina, ka pieteicējam netika nodrošināta iespēja realizēt savas tiesības veikt atkārotu bioloģiskās vides paraugu izmeklēšanu uz narkotisko, psihotropo vielu klātbūtnes noteikšanu noteikumu Nr.394 kārtībā.

Apgabaltiesa norāda, ka izskatāmajā disciplinārlietā nav izšķirošas nozīmes administratīvo pārkāpumu lietās veiktajam pierādījumu novērtējumam, jo vispārējās jurisdikcijas tiesas rīcībā nav bijuši disciplinārlietas materiāli (kā konstatējams no Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. 1A30054419, tiesas rīcībā nav bijusi pat Valsts policijas 2018. gada 16. oktobra pieteicējam adresētā vēstule Nr. 20/10/5/276712). Apgabaltiesa jau pievienojās pirmās instances tiesas veiktajam Medicīniskās pārbaudes protokola izvērtējumam, citastarp, piešķirot nozīmi apstāklim, ka pieteicējs ar savu parakstu ir apliecinājis, ka 2018. gada 5. septembrī ticis informēts par viņam veiktās pārbaudes faktu, savukārt par pārbaudes rezultātiem pieteicējs ticis informēts vismaz 2018. gada 28. septembrī, kad ar savu parakstu apliecināja, ka ir iepazīstināts ar lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu, kurā skaidri un nepārprotami ir norādīti un aprakstīti medicīniskās pārbaudes rezultāti: „saskaņā ar Medicīniskās pārbaudes protokolu Nr.5231 /pers. C/ urīnā atrasti kokaīna metabolīti – benzoilekgonīns un metilekgonīna „zīmes"" (*lietas 41.-42.lapa*), un tajā pat dienā pieteicējs sniedza savu paskaidrojumu par šajā lēmumā konstatētajiem faktiem (*lietas 44.-45. lapa*). Secīgi, ja, uzzinot par pārbaudes rezultātiem, pieteicējs būtu izmantojis savas tiesības pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu, materiāla paraugi vēl nebūtu iznīcināti un atkārtotu pārbaudi būtu iespējams veikt.

Apgabaltiesa nekonstatē no pieteicēja norādītajām noteikumu Nr.394 normām izrietošu iestādes pienākumu informējot personu par tiesībām uz atkārtotu pārbaudi. Pirmās instances tiesa pamatoti ņēmusi vērā, ka personas tiesības prasīt atkārtotu pārbaudi paredzētas tiesību normā, savukārt pieteicējs, ņemot vērā viņa amatu (Ceļu policijas inspektors), par savām tiesībām nevarēja nezināt.

Nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka Medicīniskās pārbaudes protokola saturs ir pretrunīgs. Saskaņā ar noteikumu Nr. 394 16. punktu medicīniskā pārbaude ietver: 16.1. alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta pārbaudi pēc pārbaudāmās personas vārdiem; 16.2. ārējā izskata (tai skaitā miesas bojājumu esības vai neesības), psihiskā un emocionālā stāvokļa, uzvedības, runas, veģetatīvi somatiskā stāvokļa un kustību koordinācijas pārbaudi, alkohola vai citas smakas noteikšanu; 16.3. alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta konstatēšanu, nosakot alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā, kā arī veicot asins, urīna vai siekalu (turpmāk – bioloģiskā vide) laboratoriskus izmeklējumus. Pārbaudes rezultātu un atzinumu ieraksta pārbaudes protokolā.

Atbilstoši minēto noteikumu 20. punktam, lai konstatētu narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmi, sertificēti tiesu eksperti veic ķīmiski toksikoloģisko ekspertīzi, izmantojot ķīmiski toksikoloģiskās izpētes metodes. Savukārt atbilstoši minēto noteikumu 29.punktam medicīniskās pārbaudes protokolā detalizēti apraksta rezultātus, kas iegūti, veicot šajos noteikumos noteiktās darbības, un apstiprina vienu no pārbaudītās personas stāvokļiem, citastarp – ir vai nav konstatēta narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme.

Attiecīgi apstāklis, ka ārējā izskata, psihiskā un emocionālā stāvokļa, uzvedības, runas, veģetatīvi somatiskā stāvokļa un kustību koordinācijas pārbaudes pašas par sevi neuzrāda narkotisko vielu lietošanas un ietekmes pazīmes, ārsts eksperts attiecīgos secinājumus izdara, ņemot vērā visu konstatēto apstākļu kopumu, tostarp, bioloģiskās vides laboratorisko izmeklējumu rezultātus.

[13] Pieteicējs iebilst arī pret Iekšējās drošības biroja tiesībām no pirmstiesas izmeklēšanas stadijā esoša kriminālprocesa izdalīt materiālus disciplinārlietas uzsākšanai paralēli ar pirmstiesas stadijā izmeklējamo krimināllietu.

Kā izriet no lietas materiāliem, kriminālprocess Nr.11860006818 uzsākts 2018. gada 29. augustā pēc Krimināllikuma 320. panta trešās daļas – par kukuļa pieprasīšanu un pieņemšanu dienesta pienākumu pildīšanas laikā, personu grupā, kas notika 2018. gada 19. jūlijā. Minētā kriminālprocesa ietvaros pieteicējs 2018. gada 5. septembrī tika aizturēts Kriminālprocesa likuma 264. panta pirmās daļas 2. punkta kārtībā dienesta automašīnā dienesta pienākumu pildīšanas laikā, un viņš arī tika nosūtīts uz medicīnisko pārbaudi.

Tātad aizturēšanas brīdī noskaidrotās ziņas par to, ka dienesta pienākumu izpildes laikā pieteicējs atradies narkotisko vielu ietekmē, nav tieši saistītas ar tobrīd jau uzsākto kriminālprocesu Nr.11860006818, bet gan iegūtas tā ietvaros (aizturot aizdomās turētu personu). Nav pamata uzskatīt, ka par attiecīgu pārkāpumu paredzēta krimināltbildība, līdz ar to nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka šādā gadījumā disciplinārlietu atbilstoši Disciplināratbildības likuma 16. panta ceturtajai daļai varēja ierosināt tikai pēc tam, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu vai stājies spēkā prokurora priekšraksts par sodu vai tiesas spriedums krimināllietā.

Izskatāmajā lietā nav nozīmes apstāklim, vai attiecīgie materiāli procesuāli pareizi tika izdalīti no kriminālprocesa Nr.11860006818, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 29. panta otrās daļas 1.punktu. Ir būtiski, ka iestāde saņēma informāciju par faktiem, kas liecina par iespējamo disciplinārpārkāpuma izdarīšanu – šādā gadījumā iestādei bija no Disciplināratbildības likuma 16. panta otrās daļas izrietošs pienākums rīkoties – ierosināt disciplinārlietu, ja pastāv visi minētā panta pirmajā daļā noradītie apstākļi: 1) darbība vai bezdarbība ietver disciplinārpārkāpuma pazīmes; 2) nav izbeigušās dienesta attiecības ar amatpersonu; 3) kopš disciplinārpārkāpuma izdarīšanas nav pagājis vairāk par diviem

gadiem.

[14] Pieteicējs norāda, ka tiesa ir tendenciozi skatījusi jautājumu attiecībā uz pieteicēja norādi, ka viņš ir lietojis suprastīnu. Uzsver, ka persona var nezināt kāda medikamenta sastāvdaļas un, kad viņam jautā par kādu vielu lietošanu, var sniegt informāciju izteikti intuitīvi. Apstāklis, ka tiesa netic, ka pieteicējs iedzēra tikai suprastīna tableti, nepierāda to, ko un kad pieteicējs ir lietojis. Suprastīna lietošana nekādā veidā neietekmē apstākli, ka lietā tā arī nav noskaidrots, kad, iespējams, ir lietotas vielas, kas atstājušas iespējamās „zīmes" pieteicēja organismā.

Attiecīgie argumenti nav pamatoti. Jāņem vērā, ka, lai konstatētu noteikumu Nr. 20 19. punkta pārkāpumu, pietiek konstatēt to, ka persona dienesta pienākumu izpildes (darba) laikā vai dienesta pienākumu izpildes (darba) vietā atradusies narkotisko vielu ietekmē. Ne iestādei, ne tiesai nav jānoskaidro, kādu vielu lietošanas rezultātā persona narkotisko vielu ietekmē atradusies un kad persona šīs vielas lietojusi. Tomēr attiecīgie personas paskaidrojumi var tikt ņemti vērā, noskaidrojot, vai persona attiecīgo pārkāpumu izdarījusi ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības, piemēram, nav pievērsusi pienācīgu vērību tam, ka attiecīgas vielas satur ārsta izrakstītie medikamenti.

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti ņēmusi vērā apstākli, ka pats pieteicējs visa procesa laikā ir mainījis savus paskaidrojumus, sākotnēji paskaidrojot, ka, iekāpjot dienesta transportlīdzeklī apskates protokola aizpildīšanai, juties nomāks un iedzēris antidepresanta tableti, kuru viņam bija kādā senā pasākumā iedevusi mazpazīstama persona, savukārt vēlāk apgalvojot, ka nav lietojis ne narkotikas, ne antidepresantus, bet gan vienu suprastīna tableti, ko viņa ieskatā pierāda tas apstāklis vien, ka kriminālprocesa ietvaros veiktajā kratīšanā pieteicējam izņemta plāksnīte ar suprastīna tableti tajā.

Apgabaltiesa konstatē, ka atbilstoši zāļu lietošanas instrukcijai ar suprastin tabletēm ārstē alerģiskas reakcijas un slimības, kuras saistītas ar niezi, tādas kā nātrene, siena drudzis, zāļu vai augu radīts dermatīts, kā arī uzturprodukту, zāļu un kukaiņu kodumu izraisītas alerģijas simptomu mazināšanai. Katra tablete satur 25 mg hloropiramīna hidrohlorīda (chloropyraminum hydrochloridum); palīgvielas stearīnskābe, želatīns, nātrija cietes glikolāts, talks, kartupeļu ciete, laktozes monohidrāts (116 mg). Preparāta lietošana, īpaši ārstēšanas sākumā, var izraisīt miegainību, nogurumu un reiboni, tāpēc ārstēšanas sākumā nedrīkst vadīt autotransportu un veikt darbus ar paaugstinātu negadījumu risku.

No minētā nav izsecināms, ka bezrecepšu medikaments suprastīns saturētu vielas, kuras pieteicēja organismā konstatētas medicīniskās pārbaudes rezultātā. Līdz ar to apstāklim, vai pieteicējs ir vai nav lietojis suprastīnu, izskatāmajā lietā nav nekādas nozīmes – šī medikamenta lietošana neizskaidro narkotisko vielu klātbūtni pieteicēja organismā, attiecīgi – neapliecina, ka pieteicējs narkotisko vielu ietekmē varēja nonākt neuzmanīgas bezrecepšu medikamentu lietošanas rezultātā. Savukārt, ja pieteicējs ir lietojis kādu antidepresantu, kura izcelsmi un nosaukumu līdz pat šim laikam nav spējis identificēt, tad norādāms, ka pašam pieteicējam arī jāuzņemas visi riski, kas saistīti ar šādu medikamentu lietošanu.

[15] Pieteicējs, atsaucoties uz Disciplināratbildības likuma 15. panta ceturto daļu, pauž viedokli, ka piemērotais sods nav samērīgs, jo netika konstatēti atbildību pastiprinoši apstākļi.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 15. panta ceturtajai daļai, ja ir konstatēts šā likuma 10. panta 5. punktā paredzētais apstāklis, kas pastiprina atbildību par disciplinārpārkāpumu, piemēro disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta.

Disciplināratbildības likuma 10. panta 5. punkts paredz, ka atbildību par disciplinārpārkāpumu pastiprina apstāklis, ka amatpersona disciplinārpārkāpumu izdarījusi alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai reibumā, vai amatpersona savlaicīgi nav izpildījusi rīkojumu par medicīnisko pārbaudi, lai konstatētu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmi vai reibumu.

Kā vairākkārt atzīts tiesu praksē, tad gadījumā, ja persona tiek saukta pie disciplināratbildības par atrašanos alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai reibumā, tas vienlaikus nevar tikt uzskatīts arī par atbildību pastiprinošu apstākli.

Tai pat laikā jāņem vērā, ka Disciplināratbildības likuma 15. panta ceturtā daļa paredz tikai gadījumu, kad iestādei ir pienākums piemērot disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta. Minētā tiesību norma neliedz attiecīgo soda veidu piemērot arī citos gadījumos, soda izvēli pamatojot ar Disciplināratbildības likuma 15. pantā norādītajiem apstākļiem, proti, izvērtējot: 1) disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; 2) disciplinārpārkāpuma raksturu; 3) disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; 4) amatpersonas vainas formu; 5) atbildību mīkstinošos apstākļus; 6) atbildību pastiprinošos apstākļus; 7) disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); 8) piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

Konkrētajā gadījumā iestāde attiecīgos apsvērumus soda izvēlē ir izdarījusi, savukārt apgabaltiesa atzina par pareizu un pievienojās pirmās instances tiesas veiktajam izvērtējumam.

[16] Ievērojot minēto, kā arī pievienojoties pirmās instances tiesas secinātajam, Administratīvā apgabaltiesa pieteikumu atzīst par nepamatotu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2018. gada 14. decembra lēmuma Nr. 1-66/220 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneses S.Kanenberga

I.Meldere